

Ženski vestnik.

x **Lastnosti dobre gospodinje.** Krščanska gospodinja rada moli, bere dobre časopise in ljubi svojega moža, kakor je kot nevesta ljubila svojega ženina. Ona je redna in snažna. Največje bogastvo ženske je brezdomno ljubezen do reda in snažnosti. Snažna je polovica zdravlja! Pri vsem tem pa mora biti varčna in delavna. Prava gospodinja je vzor požrtvovalnosti, kadar vrši svoje posle v telesni blagor svoje družine, ali kadar nadzoruje in uči svoje otroke — svoj zaklad.

x **Družinsko življenje in alkohol.** Koliko gorja povzroči alkohol v družinskem življenju! Mož-pijanec zapije družinsko srečo in prinese malo blagoslova, pač pa bridkosti in nesrečo v družino, ki trpi vsled pijančevanja in nepotrebnega zapravljanja družinskega očetja. Neki pisatelj pravi, da je večkrat kriva žena, da postane mož pijanec, ko pogosto ženske vse znajo, le ne z možem prijazno občeati. Mesto ljubezni in medsebojnega potrpljenja vlada v hiši samovolja in mržnja. S svojim nepremišljenim ravnanjem in govorjenjem, včasih celo med otroci, podi žena moža iz hiše v gostilno. Mož pije iz obupa. Zato naj žene ne pozabijo, da je od njih odvisen precejšen del družinske sreče!

x **Ako ženske politizirajo.** Na Finskem imajo, kakor že splošno znano, ženske prav isto pravico v politiki kakor moški. Posledice za domačo hišo niso posebno razveseljive. Žene, ki delujejo v politiki, zanemarjajo domačo hišo in otroke, mislijo in govorijo o svojih pravicah, ne pa o svojih dolžnostih. Do tihega dela v domači hiši imajo naravnost neko mržnjo in delajo raje ves dan v kaki pisarni, kakor 2 uri doma. Srečne se počutijo le pri političnih zborovanjih in v delu zunaj domače hiše. Zelo mučna je tudi njihova nenaklonjenost do otrok, ki jih smatrajo le kot neko breme v državni službi. Če govori v državnem zboru kaka žena, noče nobena služkinja ostati doma in kuhati, ampak gre v državni zbor, da tu posluša. Kako bi bili naši možje zadovoljni, če bi imeli take žene in posle?

Zakaj ženske več govorijo nego moški? Priprosto ljudstvo rado pravi, da je ženska „jezičnost“ že v krvi. To potrjuje tudi angleški učenjak James Critchon Browne. Ta znanstvenik je natančno proučeval dotok krvi v možgane in pri tem opazil, da se dotok krvi pri ženskah drugače vrši nego pri moških. Pri ženskah prihaja pretežno del krvi, ki teče skozi možgane, zadaj skozi tilnik in zaglavje, pri moških pa nasprotno spredaj od čela skozi sprednji del možgan. Delo teh dveh delov možgan je pa popolnoma različno. V zatilniku se osredotočujejo vtisi vida in sluha, v sprednjih delih možgan pa se osredotočuje volja. Naravno pa je, da se nahaja težje delovanje možgan tam, kjer se vrši dotok krvi, pri ženski torej v zatil-

niku. Tu najdemo tedaj vzrok, da ženska navadno vse hitreje opazi in razume nego moški ter tudi hitreje in več govori. Na drugi strani pa je moškemu lastna mirna sočutja, temeljito duševno delo in močnejša volja. To pravilo pa svedoča ni brez izjem, ker nam kaže življenje mnogo ravno nasprotnih zgledov.

x **Zborovanje nemških kmečkih žena** se je ob priliki obnega zbora nemške kmečke zveze vršilo v Berlinu. Razprav se je udeleževalo do 500 kmečkih žena; predsedovala je grofica Schwerin-Löwitz in tu di med predavateljicami so bile zastopane grofice in veleposestnice. Zborovalke so sprejele resolucijo, v kateri se zlasti zavzemajo za vzgojo mladine in mladinske organizacije; zahtevajo, da se tudi nadalje in še v večji meri prirejaajo po deželi poučni tečaj za ženstvo in nastavi se več kmečkih inštruktoric in nadzornic. — Slovenske žene naprej!

x **Razni novi ženski poklici.** Na vseli poljih človeške delavnosti tekmuje ženska od leta do leta bolj z možem. Dočim je v prejšnjih letih opravljala ženska le domača dela, jo dobimo danes povsod v trgovinah, v pisarnah, na pošti ali kot drugačno uradnico. Kolikor srečne se te ženske tudi čutijo v svojem delovanju, vendar ne smemo pozabiti, da je pravzaprav pravi poklic ženske, biti dobra gospodinja. Ali je kaj lepšega, kakor skrbeti za vso ljubeznijo za rodbino, z udanostjo oskrbovati svojega moža in svoje otroke. To napravi žensko najbolj srečno in najbolj zadovoljno.

x **Ženske šole na Japonskem.** Od leta 1909 je na japonskem 159 javnih in 100 zasebnih dekliških šol. Če se pomisli, da l. 1901 ni bilo še sploh nobene javne dekliške šole, se mora priznati precejšen napredek. Žensko vseučilišče v Tokiu je takoj ob otvoritvi l. 1909 posečalo 333 dijakinj, med temi 157 omejenih žena.

x **Rožmarin je jako priljubljena cvetlica-lončnica.** Če ga pa spomladi presadiš na prosto, se ti zaraste v bujen grmič. Diši zelo prijetno. Razmnožuje se s potaknjicami. Zalivati ga je treba pridno, ker je bolj žejne vrste. Njegova prva domovina so pokrajine ob Sredozemskem morju. Rožmarin je prava dekliška roža, zato velja vsaki slovenski mladenki:

Nageljček, roženkraut, rožmarin,
Iz tega ti šopek nar'dim.

x **Kako uporabljamo kosti in zelenjavo pri reji perutnine.** Veliko je gospodinj, ki še ne poznajo prave vrednosti kosti in zelenjave pri reji živali in to tako dragoceno hrano vržejo malomarno proč. Gospodinja, ki vzrejaš kokoši ali drugo živino, zberi vsak dan kosti in jih vrži na ogenj. V ognju postanejo kosti lahko drobljive, in ko se shlade, bele. Zgane kosti hrani v zaboju na suhem prostoru. Ko pride čas, da jih rabiš, stoli jih v močnjarijo, ali kar hitreje gre, zdrobi s kladivom ali sekuro; potem jih daj med štirikratni papir in jih stri z valjarjem. Posamezni kosci

morajo biti tako drobno zdrobljeni, da jih pišče lahko pozoblje. Tako zdrobljene kosti primešaj perutnini med otrobe ali krompir. Ker vsebujejo kosti mnogo fosfornega apna, ki je za razvijanje kosti neobhodno potrebno, postanejo živali izvanredno krepke in zdrave. Tudi kokoši, ki nesejo, lahko krmiš z zdrobljenimi kostmi, nesle bodo bolj pridno, jajčne lupine postanejo bolj močne, kokoši ne zneso nikdar počepke. — Drugo, kar zelo koristi kokoši, je zelenjava. Razno zelenje, olupki od jabolk, štorčki in listi, neporabljeni pri kuhi, od karfijole, zelja, ohrovtja, se vse dobro seseklja in potrese kuram surovo. Imam vedno kakih 10 kur, katere krmim z omenjenimi odpadki, surovimi in tudi kuhanimi, zmešanimi z otrobi, le popoldne dobe nekoliko žita in kure se prav dobro počutijo. Za kokoši, ki jih hočemo opitati, je najboljša koruza; za kokoši, ki naj dobro neso, pa oves.

Črna krila, ki so postala siva in zaprašena, dobro izkrtaj, deni jih na desko, na kateri navadno likaš, ter jih pobriši povsod po dolgem s čisto gobo in salmijakovo vodo — salmijakovega cveta in vode, vsakega pol: — polagaj robe na krilo in ga zlikaj preko robea. Potem obesi krilo na prosto v senco, da se popolnoma posuši.

x **Kako odstranimo bradavice?** Razdobi svežo hrastovo skorjo v majhne koščke in jih kuhaj dolgo časa. V vroči vodi drži roke dvakrat zaporedoma delj časa in umivaj potem vsak dan bradavice z isto vodo, sedaj mrzlo, sedaj toplo. V osmih dneh ti izginejo bradavice, ne da bi pustile kaj sledu za sabo. Bradavice pa ne smejo biti ranjene.

x **Izborno sredstvo zoper muhe.** Deni v steklenico 15 gr. bonzoe-tinkture (dobiš jo v lekarnah ali drožerijah), 15 gr oetne kisline, 15 gr nageljnovog olja in 300 gr kolinske vode. Dobro pretresi steklenico in trdno zamaši. Ako se vlije te tekočine dve čaje- vi žličici na vroč štedilnik ali na kak drug vroč železen predmet ter odpre okna, zbeže vse muhe iz kuhinje ali sobe, ker ne morejo prenašati zoprnega duha. To ponovi parkrat na dan in rešena boš nadležnih muh. Tinkuro si lahko pustiš pripraviti v lekarni ali drogeriji.

x **Sredstvo proti influenci in nahodu.** Kozboljš za influenco, pij vsak dan zjutraj in zvečer skodelico čaja iz rmana in žlice medu. Tudi nahod odpraviš, če spiješ skodelico zgoraj opisanega čaja. Slabotni, bolelni in blede otroci kakor odrasli naj pijejo tak čaj vsak dan!

x **Dober odgovor:** Zelo izobraženo damo dobi njen nekdanji profesor pri ženskih ročnih delih in jo vpraša, zakaj se ne posveti raje znanstvenemu delu, kar bi bilo za njo bolj primerno. — „Že večkrat sem slišala“, odvrne dama, „da je na svetu veliko preveč knjig, nikdar pa še ne, da bi bilo preveč sraje in nogavic.“

Kmečki delavec.

y **Vsak delavec naj čita časnike!** Na letošnjem obnem zboru Jugoslovanske Strokovne Zveze v Ljubljani je poročal dr. Jakob Mohorič o potrebi časopisa za delavstvo. Kako lepo in koristno bi bilo, ako bi se delavci shajali večkrat, n. pr. vsak teden, in bi si pripovedovali svoje izkušnje in si potožili svoje težave, s katerimi se morajo boriti v svojem težkem stanju. Obenem bi se pa tudi navduševali za skupno delovanje v prid delavstva. To pa ni mogoče, ker bi bilo predrago in bi se delavec težko ločil od družine, v kateri prebije vsled dela le malo časa, da bi šel k pogostim zborovanjem. Je pa druga pripravnejša pot, po kateri lahko delavci vsak teden pridejo skupaj, ne da bi jim bilo treba zapustiti dom in družino in ne da bi zapravili denar. Te poti se lahko tudi najprej delavec posluži, ako se naroči na delavsko glasilo „Naša Moč“. Delavski glasnik je neizmerne važnosti in velikega pomena za skupno delovanje in spoznavanje delavskih razmer. Kamor ne more človek, pride časnik. Kolikokrat se pripeti, da se delavci ne upajo pritožiti pri svojem gospodarju, ker se boje, da ne bi izgubili dela in z delom tudi zaslužka! V tem oziru je časopis velikega pomena. Delavec ali pa prijatelj delavstva napiše v žalo glasilo članek, v katerem se opisujejo slabe in žalostne razmere delavstva, ne da bi se pri tem koga osebno napadlo. Gospodar ali delodajalec bere in skoraj nehoti pomisli: Kaj ko bi to meni veljalo? In iz strahu pred javnostjo ukrene vse potrebno, da bi ne imelo časopisje zopet prilike po njem udrihati. Časopisje je sila, katere noben delavec ne sme pozabiti v svojem hudem boju za svoje pravice. In ne samo to! Vsak krščanski slovenski delavec naj vstopi v Jugoslovansko Strokovno Zvezo, ker le v edinstvu je moč! Vsak član Jugoslovanske Strokovne Zveze pa naj se naroči in marljivo širi glasilo slovenskega delavstva, „Naša Moč“, kakor tudi „Slovenskega Gospodarja“, ki je vedno bil in bo zvest prijatelj našega delavstva, in pri nas na Spodnjem Stajerskem najzvestejše brani pravice našega vrlega delavskega ljudstva.

y **Izobrazba in šolanje delavstva.** Naše delavsko gibanje se bori s socialnimi demokracijo, z liberalci in ob mejah pa še z nemškutarji. V bojih se je J. S. Z. porodila in napredovala. Mi dobro znamo, da se bodo ob sedanjem razvoju narodnega gospodarstva morali gospodarski in načelni boji poostri. Sedanji delavski boji z velikim kapitalom pa niso samo moč sila, marveč so postali že tudi veda, neprestani boji duha. Te boje mora delavstvo tudi izbojevati. Izobrazba! Šolanje! Ta klic moramo vedno ponavljati! Mi

moramo delavske množice šolati, jim vliti prepričanje in jih dovesti tako daleč, da bodo vsi jugoslovanski delavci in delavke pojmovali gospodarski in narodni pomen J. S. Z. in pomen naših bojev. Samo to, koliko da bom dobil od organizacije podpore, ne zadošča. Dvigniti moramo število delavskih shodov, in splošno je potrebno, da pride nekaj več ognja v slovensko krščansko-socialno delavsko organizacijo. Res, da naša delavska organizacija napreduje, a ne gre pa le tako naprej, kakor bi morala in kakor bi tudi lahko napredovala. Več shodov, več agitacije, več živahnosti, več življenja! Rodoljubi, delavci! Kjer želite shoda za delavce, sporočite to željo našemu uredništvu!

y **Gospodarji, podpirajte delavske organizacije!** Zveza poljedelcev in lastnikov velikih gozdov za Niževavstrijsko se je pred kratkim posvetovala na Dunaju, kako bi se naj gozdarski delavci organizirali, da bi ne bili prepuščeni samim sobi in ne bi bili odvisni od socialno-demokratskih organizacij. Čeravno so pri Zvezi tudi liberalni veleposestniki in celo nekateri židje, vendar se je enoglasno sklenilo, pripočati gozdarjem in lesnim delavcem, naj se vsi pridružijo krščansko-socialni strokovni organizaciji na Nižem Avstrijskem. Gospodarji so se zavezali, da bodo gotovi del prispevkov za organizacijo mesto delavcev sami plačevali. Ta korak je lep vzgled, kako naj bi dandanes gospodarji pospeševali med delavstvom krščansko-socialno organizatorično misel. Slovenski gospodarji, uplivajte, da bodo vaši delavci in posli vsi pristopili k Jugoslovanski Strokovni Zvezi!

y **Zabranitev nezgod v kamnolomih.** Ministrstvo je izdalo za Stajersko odredbo, ki določa vse potrebno za obvarovanje življenja in zdravja delavcev v kamnolomih in pri podobnih delih. Ista določa med drugim, da morajo biti lestve, ki se uporabljajo pri delu, iz močne tvarine. Delavci, ki delajo na strminah, morajo biti privezani z varnostnimi vrvmi. Delavstvu se morajo dati na razpolago tudi obrambne očali in obrambna pokrivala, kakor tudi obrambne stene. V bližini se mora postaviti koča, v kateri so delavci v slučaju vremenskih nezgod dobro zavarovani. Preskrbljeno mora biti tudi za zdravniško pomoč. Za izpolnjevanje teh predpisov so odgovorni lastniki ali pa njihovi namestniki. Vsak dan, predno se začne z delom, se mora delavni prostor natančno pregledati, če je vse varno. Kdor se ne drži natančnih navodil te odredbe, zapade kazni, ki se odmeri z globo v znesku od 3—200 K ali z zaporom od 6 ur do 14 dni. (Odredba trgovskega in notranjega ministrstva z dne 14. III. 1913, dež. zak. in odredbeni list št. 16.)

y **Avstrijski delavci v Nemčiji.** V Berlinu ob-

stoji osrednja pisarna za delavsko posredovanje, katera ima namen, spravljati delavce iz inozemstva v Nemčijo ter jim tam preskrbeti delo. V letu 1912 je ta delavska pisarna spravila 729.575 delavcev v Nemčijo. Od teh je bilo 397.000, torej nad polovico, poljedelskih delavcev, in sicer čez 70.000 Rusinov in 70 tisoč Poljakov iz Galicije, 50.000 avstrijskih Nemcev in 20.000 Madžarov. Zanimivo je, da so slovanski delavci iz Avstrije skoro večinoma prevzeli poljedelsko kmečko delo, dočim Nemci silijo le v tovarne in v velike obrti. Iz tega je razvidno, da slovansko pleme ljubi in spoštuje kmečki stan bolj kot Nemci. Iz gornjih števil pa je tudi razvidno, kako veliko je število delavcev, ki se leto za leto selijo iz Avstrije v Nemčijo. Ako bi nemški kmet ne dobil delavstva iz naše države, bi mu slaba predla za delavske moči. Delavski urad niževavstrijske kmetijske družbe se trudi sedaj z raznimi oklici, da bi veliko preseljevanje poljedelskih delavcev iz Avstrije v Nemčijo ustavil. V ta namen so dobili občinski uradi v Galiciji in Bukovini povere, naj vsak mesec naznanjajo delavskemu uradu, koliko delavcev iz ene ali druge občine želi dela v tujini, da jim poskrbi delo pri avstrijskih kmetih. Potem tega poizvedovanja in posredovanja upa niževavstrijska kmetijska družba tok avstrijskega delavstva v tujino ustaviti in jih ohraniti avstrijskim kmetom. Ta delavska pisarna je lanske leto poslala samo na Češko čez 4000 tujih poljedelskih delavcev, od katerih so mnogi postali celo stalni hlapeci in dekle. Celo k nam na Stajersko že prihajajo delavci iz Galicije. Veleposestnik Kolerič v Cirknici pri St. Ilju ima n. pr. čez 20 delavcev-Poljakov najetih na svojem polju in svojih travnikih.

y **40letnica dela.** Pri društvu postrežkov v Ljubljani obhaja letos že drugi član 40letnico. Prvi jo je obhajal še vedno čvrsti postrežek Anton Novljan, ki se je kot vojak 17. pešpolka odlikoval pri Kustoci. Sedaj pa obhaja svojo 40letnico postrežek F. Knez, ki izdeluje pri peku Bizjaku tudi preste. Službo pri društvu postrežkov je nastopil dne 21. aprila 1873. Preste prodaja že od l. 1870. Doma je iz župnije Smlednik. Takí jubileji so pač redki in zaslužijo, da se javnost opozori na nje, ker so to jubileji stanovske zvestobe in poštenega dela. Upamo, da jubilejatsprejmeta od merodajne strani zaslužen odlikovanje.

y **Uspehi Zveze krščanskih strokovnih zvez v Nemčiji l. 1912.** L. 1912 je staklo 10.782 v krščanskih strokovnih zvezah v Nemčiji organiziranih delavcev, katerim so se plače za letno 916.940 mark 96 fenigov povišale. Delovna pogodba se je članom znižala za 372.472 ur. Sklenili so tudi 45 plačilnih pogodb za 71 delovnih 7382 uslužbenici, med katerimi jih je 2545 organiziranih v kršč. strokovnih zvezah.